

משרד החוץ

דיפלומטי ב־63 מדינות. מהן 39 שגרירויות, 23 ציִ רויות ונציגות דיפלומטיות אחת (באתונה).
כן קיימה ישראל 34 נציגויות קונסולריות, מהן 17 במעמד של קונסוליות כבוד.
ישראל מקיימת שתי נציגויות ליד האו"ם — בניו יורק ובז'נבה.

עובדי המשרד

הדרישות שבפניהן עמד משרד החוץ עם הרחבת תפקידיו והסתעפות פעולותיו עוררו את הצורך לקבל עובדים חדשים לשירות. נציבות שירות המדינה פירטמה מיכרו וקראה למעוניינים להציג מועמדותם. המועמדים שעמדו בבהיגות מהווים עתודה לשירות במשרד בארץ ובנציגויות בחוץ לארץ.
ב־1 באוגוסט 1960 היה מספר העובדים במשרד החוץ בארץ (לרבות עובדי שירותים) 316; מספר העובדים בנציגויות ישראל בחוץ לארץ היה 343 עובדי דים ישראלים ו־452 עובדים מקומיים וארעיים.

המעבר בתעלת סואץ

לאחר תקופה של קרוב לשנתיים, בעקבות מלחמת סיני, חודשו בראשית חודש מארס 1959 ההפרעות למעבר מטענים ישראליים בתעלת סואץ.
בתחילתן נשאו ההפרעות אופי של גישוש. בחודש מארס נעצרו שתי ספינות: "קפטן מנוליס" (2.3.59) ו"ליאלוט" (17.3.59). בעוד שלשתי ספינות נוספות הניחו שלטונות קע"ם לעבור. ההסגר הוחרף משנת ברר כי האו"ם והמעצמות הימיות לא נחלצו לפי עולה נמצית לשם הגנה על עקרון חופש השיט, והגיע לשיאו עם מעצר האניה "אינגה טופס" (21.5.59).
שעמדה בסירובה לפרוק את מטענה קרוב לתשעה חודשים.

כתוצאה מן המגעים שקיימה ממשלת ישראל עם ממשלות אחרות הפך ההסגר המצרי לאחד הנושאים המרכזיים בייחוד הכללי בעצרת או"ם ולא פחות מ־25 מדינות, ובהן שרי החוץ של ארה"ב, בריטניה וצרפת, הביעו תמיכתן הבלתי מסוייגת בעקרון חופש השיט וביטול ההסגר הבלתי חוקי. שרת החוץ ביט"א אה את עמדת ישראל באמרה כי "ישראל לא תהיה מוכנה להשלים עם מצב בו מייחדים אותה להפליה לא חוקית".

בחודשים שחלפו מאז נעצרה האניה "אינגה טופס" עשה המזכיר הכללי של האו"ם מאמצים מסויימים להבטיח את מעברן של אניות נושאות סחורות יש ראליות. בעקבות מאמצים אלה אצל ראשי השלטון במצרים מסר המזכיר הכללי לממשלת ישראל שיש לו יסוד להאמין שאם תסכים ישראל לשלוח את מט"עני היצוא שלה דרך התעלה כשהם בבעלות הקודמת (דהיינו תנאי פ"ב) ולייבא את הסחורות והתחנות לעבר את התעלה לעבר נמליה כשהן עדיין ברשות

הממשלה כולה נושאת באחריות למדיניות החוץ בפני הכנסת. על ביצוע מדיניות החוץ ממונה מטעם הממשלה שר החוץ.

תפקידו של משרד החוץ לקיים את קשריה הרשמיים של מדינת ישראל עם העולם החיצון על ידי ניהול המערכות המדיניות בארגונים בין־לאומיים ובפני הממשלות של המדינות הזרות;

הסברה מתמדת של עמדת ישראל ובעיותיה בפני הממשלות ובפני הציבור ופיתוח קשרי תרבות אתם; הידוק קשרי כלכלה ומסחר עם מדינות זרות; שמירה על זכויות אזרחי ישראל בשמותם בחוץ לארץ ומתן שירותים קונסולריים לאזרחים זרים; דאגה מתמדת לענייני הציבור היהודי בארצות מושבה.

מבנה משרד החוץ

לשכות משרד החוץ מתחלקות לשלושה סוגים: מר־ הבית, תיפקודיות, ומינהליות.
שנת תש"ך עמדה בסימן התרחבותו של משרד החוץ הן בארץ והן בחוץ לארץ. עם גידול מספר הנציגויות בחוץ והתרחבות תפקיד המשרד נתגלה הצורך בהיקמת לשכות חדשות. הוקמה הלשכה לתיכנון מדיני כלכלי; הלשכה לסיוע בין־לאומי (שהפך ממדור ללשכה לאור התעופות של פעולת הסיוע הטכני של ישראל, בעיקר במדינות חדשות); והוקמו שתי לשכות נפרדות לאסיה ולאפריקה שפעלו עד כה כלשכה אחת.

הרחבת הייצוג הישראלי בחוץ לארץ מצאה את ביטוייה בהקמת מספר ניכר של נציגויות חדשות וכן בהעלאת דרג הייצוג הקיים. בשנת תש"ך הוקמו ברחבי תבל שמונה נציגויות סדירות חדשות, מהן חמש במדינות שבהן לא הייתה ישראל מיוצגת קודם לכן כלל והן: מלגשי, מאלי, קונגו — שגרירויות; ניגריה — קונסולה כללית; סיארה לאוונה — קונסוליה.

בשלוש מדינות בהן הייתה ישראל מיוצגת עד כה על ידי נציג לא־תושב הוקמו עתה נציגויות סדירות עם נציג "תושב", הן: גוואטמלה וקולומביה — שגרירויות; קובה — צירות.

כן נוקמו בשנה הנסקרת יחסים דיפלומטיים עם נפאל, קמבודיה וטוגו ברמת שגרירויות וישראל מיוצגת בהן על ידי שגרירים "לא־תושבים".

נוסף על אלו נפתחו קונסוליות בהונגריה ובסך מירנו, ובראשן קונסולי כבוד.

עם העמקת קשרי החוץ של ישראל הועלה השנה מעמדם של שבע נציגויות, שש מהן הועלו מדרג ציִ רות לשגרירות (גואטמלה, קומלומביה, הונדורס, ניקר גואה, קוסטה־ריקה ונורבגיה). הקונסוליה בקפריסין הפכה לקונסוליה כללית. ולאחר ששפריטין הגיעה לעצמאות, הפכה הקונסוליה הכללית לשגרירות. בראשית אוגוסט 1960 הייתה ישראל מיוצגת ייצוג

ראת לארגוני הימאים בכל המדינות להיאבק ולפעול בארגונים ואצל ממשלותיהם. למען עקרון הופש השיט. החלטה מקבילה נחקלה ברוב מכריע גם על ידי הארגון הבין-לאומי של פועלי התובלה בקונגרס ה-26 שנתיקים בברן ביום 29.7.60, הון הימנותה של הונס כשנגדה מצביעים רק נציגי מצרים, עדן ופקיסטן.

גל האנטישמיות

השנה החולפת הייתה עדה לתופעה מדאגה אשר רבים קיוו כי לא תרים עוד את ראשה — האנטישמיות. בעצם הג המולד האחרון החלה התעבה כשקירות בית הכנסת החדש בקלן שבגרמניה זוהמו בצלבי קרס ובכתובות שימצא, יהודים צאי. הגל העכור התפשט בערים רבות ובארצות שונות והקיף שלושים וארבע מדינות בכל רחבי תבל. התקריות אינן ניתנות לחלוד קלות גיאוגרפית, חברתית או מדינית. הן אירעו בערים גדולות בעלות קהילות יהודיות גדולות כבערים קטנות ובעירות שאין בהן כלל יהודים. ציור צלבי קרס, כתובות אנטישמיות וזיהום טימאו בתי קברות, בתי כנסת ומוסדות ציבוריים יהודיים, וכן בתי עסק ובתי מגורים יהודיים. גם כנסייות בתי ספר, בנייני של טון מקומי ומוסדות ציבוריים לא-יהודיים היו מטרה לתקריות כאלה. בכמה מקרים לא פסחו המשתוללים על בנייני נציגויות ישראל ומוסדות ישראלים. אליר מות גופנית כמעט שלא הייתה, אולם היו פגיעות ברכוש פרטי.

ככל שהיקף ההשתוללות היה נרחב יותר החריפה יותר התגובה בכל מקום ומקום. המאורעות גונו ללא הסתייגות הן על ידי השלטונות הרשמיים והן על ידי דעת הקהל הרחבה. ממשלות, בתי מחוקקים, אישי ציבור, רוח דת, ארגונים ומפלגות, העתונות, הרדיו והטלוויזיה הוקיעו, ללא יוצא מן הכלל, את התגולות מחדש של האנטישמיות ונקטו צעדים חריפים לתפיר סת האחראים ולהבאתם לדיון. בגרמניה עורר הגל האנטישמי את מוסדות הציבור לתהות על שורשי הבעיה ולבחון מחדש את שיטות החינוך וההוראה במדינה. האפיפיור יוחנן הכ"ג גינה בחריפות את ההתפרצויות האנטישמיות וציין כי הן פוגעות לא רק בזכויות הטבעיות של האדם אלא מכערות את האהבה וההכנה בין בני האדם.

ישראל הביעה באיגרת רשמית לכל הממשלות, באר צות בהן התרחשו גילויי האנטישמיות, את הודעויותיה וחרדתה נוכח גילויי השנאה הללו. בתשובותיהן, בכתב ובע"פ, הביעו הממשלות את הבנתן לדאגת ישראל ואת זוהדותן עם עמדתה. הן הוקיעו את התופעות האנטישמיות בארצותיהן והסתיחו לעשות הכל כדי לבער מילותיהן לא הגעג המאיים לא רק על בטחון היהודים בארצותיהן, אלא על חרות האדם בכלל ועל אשיות הדמוקרטיה.

בינואר 1960 הגישה ממשלת ישראל איגרת לתת הועדה למניעת אפליה גזעית של האו"ם. ישראל תב עה נקטת אמצעים נמרצים ע"י ממשלות וארצות בהן אירעו הגילויים כדי לעקום מן השורש, בטרם ייהפכו לאצות לעמים שלמים ולאנושות כולה. נחקלה החלטה

המוכר (דהיינו בתנאי ס"ף), לא יפריעו שלטונות קע"ם לאניות הנושאות מטענים אלה. למרות שממשלת ישראל לא סתתה מעמדה ותבי עתה הקבועה והעקרונית לחופש מעבר ללא הפליה, שפירושה מעבר גם לאניות ישראל, הרי נעתרה וראית לעצותיהם של המזכיר הכללי של האו"ם וגורמים אחרים. האניה, אסטיפליאה" הפליגה בהתאם לתנאי, העמדה המעשית", משנמנע מעברה של האניה בטענות הסרות שחר, כאילו מסמכיה אינם מוכיחים את הדבי קות הדרושה ב"עמדה המעשית", המציאה ממשלת ישראל למזכיר הכללי של האו"ם כל מה שהיה ברשותה בקשר למסמכי האניה — למרות שישראל שללה את עצם הצורך לערוך בדיקה — ולא נשאר מקום לספק שהמטען נשלח בתנאי פרי"ב.

חששותיה של ישראל שהסדר מסוג זה נועד לכש" לון, וכי מתן המלווה לקע"ם להרחבת התעלה ללא הבטחת ביצוע התחייבויותיה הבין-לאומיות, יגבירו עזות המצח של הרון המצרי — נתאמת.

בעיה בין-לאומית אחרת מהחרם הערבי על ישראל היא עניין הרשימה השחורה של אניות המני פות דגלים שונים שעגנו בנמלים ישראלים או שסחרו עם ישראל. הרשימה השחורה כוללת כ-400 אניות של 30 מדינות. ע"י מניעת השירותים האלמנטריים בנמלים ערבים מאניות אלה פוגעת מצרים באינטרסיה הימיים של ארצות רבות.

החפרה הכוללת של עקרון הופש השייט על ידי שלטונות קע"ם ומדינות הרשימה השחורה הנהוגה על ידיה לא נשארו ללא תגובה. דעת הקהל העולמית לא הייתה מוכנה להשלים עם מצב זה ונוכח אולת היד שגילו המעצמות הימיות והאו"ם החלה הת יעירות ציבורית, בפרט של ארגוני פועלים ואיגודי ימאים, בארצות השונות נגד מדיניות ההסגר והרשימה מה השחורה הלא חוקית. בארה"ב נתבעת הממשלה האמריקאנית לבטל את סעיף החרם אשר אומץ על ידי צי ארה"ב בחווים להובלת דלק לבסיסיו, והסעיף בוטל מחדש פברואר. באותו חודש הטיל ארגון הימ" אים הפיניים חרם על ספינות קע"ם ומן קצר לאחר מכן יצא איגוד פועלי התובלה השדבי בהצהרה דומה. ארגונים אחרים הצטרפו לפעולה זו במשך הזמן. ב-13.4.60 פתחו איגודי הימאים והסוחרים בנמל ניו יורק, אשר הבריטים נסגרו מנהלית הרשימה השחורה, באיגרת ספונטאנית וסירבו לפרוק את מטענה של הספינה המצרית "קליאופטרה" שעגנה בנמל ניו יורק. איגודי ימאים מארצות שונות הביעו את הזדהותם עם השותבים, וב-22 לחודש נקטת פעולה דומה כלפי הספינה המצרית, "אטאר אוף אסואן" בנמל מונטריאול. השביעה נגד, "קליאופטרה", אשר הוכרה כחוקית על ידי שלוש ערכאות משפטיות של מדינת ניו יורק, הגיעה לסיימה ב-7.5.60 לאחר שמחלקת המדינה שוב הזהירה על תמיכתה הבלתי מסוייגת בעקרון הופש השיט ועל כוונתה לפעול למען מימוש העקרון וביטול הרשימה.

במשך לפעולות אלו קיבל קונגרס חטיבת הימ" אים המסונף לארגון פועלי התובלה הבין-לאומי (ITF) שנתכנס בלונדון בין ה-30 במאי ל-2 ביוני החלטה, שנתקבלה פה אחד, המורה את ההסגר וקרי

את ישראל בדין זה גוללה בפני מועצת הבטחון את פרשת שואת ישראל ושפעי הנאצים. המועצה קיבלה אמנם בשמונה קולות את ההצעה הארגנטית, הדר רשת ממשלת ישראל פיצו נאות בהתאם למגילת האו"ם וכללי המשפט הבינלאומי, אך קיבלה גם באותו מספר קולות שני תיקונים שהוצעו ע"י נציגי ארה"ב, האחד, המביע גינוי כללי של רדיפת היהודים תחת הנאצים ורצונם של בני כל הארצות כי אייכמן יובא למשפט צדק על הפשעים בהם הוא נאשם; והשני, המביע את התקווה שהיחסים הידידותיים המסור רתיים בין ארגנטינה וישראל יקודמו. כל חברי המועצה נתנו ביטוי לשאט נפשם על פשעי הנאצים, איש לא ערער על זכותה ומסמכותה של ישראל לשפט. יתר על כן, נציגי ארצות הברית, צרפת ובריטניה הצהירו כי הם רואים בהתנצלותה של ישראל את הפיצו הנאות שארגנטינה רשאית לצפות לו.

ממשלת ארגנטינה, אמנם, לא קיבלה פירוש זה וב-23 ביולי 1960 התריה על שגריר ישראל בבואנוס איירס כאישיות בלתי-רצויה. בעשותה כן ראתה גם ממשלת ארגנטינה סיוע הפרשה ואפשרות להידוש היחסים הידידותיים בין שתי המדינות, וב-3 באוגוסט פורסמה הודעה משותפת על היסול הסכסוך בין שתי המדינות.

הפרשה כולה הייבה את משרד החוץ ונציגויות ישראל לפעולת הסברה ענפה על שואת ישראל ופשעי הנאצים וכן על היסוד המשפטי לעריכת דינו של אייכמן בישראל.

בנם מכון וייצמן על תקפודי המדע במדינות החדשות

הועידה הבינלאומית על תפקידי המדע במדינות חדשות, שהתקיימה ברחובות באוגוסט 1960, ביוזמתו של מכון וייצמן, תיחשב בודאי בעתיד לאחד המאורעות המרכזיים בתולדותיה של מדינת ישראל, ויש לקוות כי תיחשב גם לתאריך השוב בתולדות המדע בשירות האנושות. מבהינתה של ישראל היה זה מעמד רם מעלה שלא היה עוד כדוגמתו בתולדותיה. כ-50 אנשי מדע מעשרים ארצות בכל הלקי תבל באו לוועידה זו, אנשי מדע מן המפורסמים ביותר בענפי המדע המדויק ובמדעי החברה, אנשי שם בעולם הפיסיקה, הכימיה, הפיסיולוגיה, הטכנולוגיה, הבריאות, הסוציולוגיה והסטטיסטיקה. בכללם חתנו פרס נובל וראשי מכללות ומוסדות מדע אחרים. כן באו לכנס קרוב למספר הזה אנשי מדינה החולשים על פיתוחן הכלכלי והחברתי של כ-15 מדינות חדשות ביבשת אפריקה ובאסיה, בכללם נשיא הרפובליקה של קונגו (הצרפתית לשעבר), ראש ממשלת נפאל, סגן ראש הממשלה של צ'אד, שרים ממאלי ומנג'ריה, מחוף השנהב ומקונגו, מקניה ומקאמרון, מסיאה ליאונה והרפובליקה המלג'ישית, מפיליפינים וסינגפור ואף מטרינידד. שר החקלאות של ארצות-הברית ושר החוץ של איסלנד שביקרו בארץ באותם הימים השתתפו גם הם בחלק של הכינוס. לא היה עוד בישראל ריכוז כזה של שרים במעמד אחד.

פה אחד, שאושרה בשינויים קלים כשהובאה לאחר מכן בפני הוועדה לזכויות האדם במאוס 1960. ההחלטה מגנה את גילויי האנטישמיות כמוגדרות למגילת האו"ם ולהצהרת זכויות האדם, וקוראת למדינות ולגופי או"ם לנקוט פעולה למניעת מעשים כאלה ולהעשתם של עושיהם. כן קוראת ההחלטה למאמצים בשטח חינוך דעת הקהל.

ככנס המועצה האירופית בשטרסבורג, כסעיף ראשון בסדר יומה, נתקבלה פה אחד ההחלטה המגנה את כל התופעות הנובעות משנאה גזעית ובמיוחד את ההתפרצויות האנטישמיות האחרונות וקוראת לממשלות החברות להפגין עירנות מתמדת בהגנה על כבודו וחירותו של האדם. גם בכנס מועצת האיגוד הבינלאומי שהתכנס באפריל באתונה נתקבלה פה אחד ההחלטה בגנות האנטישמיות.

בעקבות ההחלטה הוועדה לזכויות האדם, פנה המזכיר הכללי של האו"ם לכל המדינות החברות וביקש מהן אינפורמציה על גילויים אנטישמיים בתחומן וכן הערותיהן בנושא זה.

בתשובתה הסעימה ממשלת ישראל כי לא היו אצל לנו כל גילויי אפליה גזעית וכי אוכלוסייתנו מורכבת בחלקה הגדול מקורבנות האנטישמיות על גילוייה השונים. ממשלת ישראל הודיעה כמו כן, שהיא מקדמת בברכה את ההחלטה ואת מאמצי המזכיר הכללי של האו"ם בשטח זה.

פרשת אייכמן

בשנה הנסקרת הוטל על ממשלת ישראל לא רק לעסוק בגילויים אנטישמיים בארצות שונות אלא גם להתכונן לעריכת משפט היסטורי על שואת ישראל. מאמר צימ של שנים רבות להתחקות אחרי עקבותיו של אחד האחרים ביותר לרצח ששה מיליונים יהודים הוכתרו לבסוף בהצלחה. אדולף אייכמן, שהיה האחראי הישיר להוצאתו לפועל של פקודותיו של היטלר ל"פתרון הסופי" של בעיית היהודים, נלכד והובא לישראל ויועמד כאן למשפט על-פי החוק לעשיית דין בנאצים ועוריהם תש"ז—1950.

מאורע היסטורי זה עורר מצד אחד התפעלות, הערצה וסיפוק לא רק בקרב המוני היהודים בישראל ובתפוצות אלא גם בקרב אומות העולם, שברכו על המערתו לדיון צדק של אדם הנושא באחריות ישירה לאחד הפשעים הגדולים ביותר בתולדות האנושות; אך מצד שני עוררה דרך לכידתו תגובת מחאה חריפה בארץ בה הוא נלכד, ארגנטינה.

באירנת לממשלת ארגנטינה ובמכתב אישי של ראש הממשלה אל נשיא ארגנטינה הבעיה ממשלת ישראל את צערה על שלוכדי אייכמן הפרו בביצוע שליחותם ההיסטורית את חוקי ארגנטינה והתנצלה על כך, תוד הסברת הפשע היחיד במינו שבו הואשם אייכמן. ממשלת ארגנטינה, מצידה, ראתה במעשה לכידתו של אייכמן פגיעה בריבונותה המצדקת לביעת פיצו נאות אשר יכול היה להיות, לדעתה, רק החזרתו של אייכמן והענשת לוכדיו, תביעות שממשלת ישראל לא היתה יכולה לקבלן.

ארגנטינה פנתה בנדון למועצת הבטחון שטיפלה בפרשה של 22 וב-23 ביולי 1960. שרת החוץ שייצגה

המניעים לקיום הכנס הם ברורים: מדינת ישראל, הנאבקה על קיומה מול עולם עויין הסובב אותה, הגיעה לכלל הכרה כי קידמה מדעית וחברתית היא גם אחת הרועות החשובות ביותר בעיצוב מדיניות החוץ שלה. לאור החזיון של תקומת מדינות רבות המגיעות לעצמאותן שמה לעצמה ישראל למטרה להציע למדינות אלו שיתוף פעולה במחקר ובשימוש, במלחמה משותפת נגד המדבר ההחלי, העוני והבורות. לא בריתות ומשלוחי נשק, אלא חילופי ידע, מענקים להשתלמות, שיגור מומחים והרחבת מוסדות הלימוד המחקר — אלו היו מטרות המדיניות הישראלית באסיה ובאפריקה. מכאן כי היוזמה המדעית-החברתית תית של מכוון וייצמן הלמה גם את הקו המדיני של ממשלת ישראל, שירתה יעדיה והסתייעה עלידיה.

במזרח התיכון

כבשנים החולפות, כן גם השנה, המשיך נאצר בחתינותו באיזור, תוך דבקות למטרות שקבע לעצמו: השתלטות על המזרח, העולם המוסלמי ויבשת אפריקה. את המתיחות באיזור יש לייחס בעיקר להתרבות זו הנתקלת בהתנגדות מצד כל אחת ממדינות האיזור. השנה עמדה בסימן בלימת ההדירה הפיסית והרעיונית של נאצר ומדינות האיזור גמרו אומר לשמור על ריבונותן.

בעיית א"י היותה נקודה נוספת להחרפת היחסים בין עיראק לבין ק"ע ובין ירדן לק"ע. ק"ע פעלה למען יצירת "הזות פלשתינאית מדינית" — מושג המכוון לשוות לכל הפליטים הערביים באשר הם שם (ובעיקר בירדן) הזות פלשתינאית אחידה, ייצוג מדיני וצבא פלשתינאי אחידים — אשר ק"ע מעוניינת שיהיו נתונים תחת פיקוחה. תוכנית ק"ע מית זו נתקלה בהתנגדות הנמרצת של ירדן, שכן ראתה בהחזרה נאצרית שנועדה לערער את שלטון ירדן בכלל, ובגדה המערבית בה שוכנים הפליטים בפרט. עיראק מצידה התנגדה לתוכנית הק"ע מית ודגלה בהקמת רפובליקה פלשתינאית בא"י (פגיעה בריבונות ק"ע) ברצועת עזה וריבונות ירדן בגדה המערבית).

עם סיום השנה היו ארצות ערב יותר רחוקות מאחדות מאשר בתחילתה. ק"ע, הדוגלת באיחוד תחת ההנהגה, עמדה בסימן אי-הצלחה בזירה הבינ-ערבית. התנהגותו של השלטון הנאצרי בסוריה, השיטות בהן נקט לטיפול בבעיות שנערמו שם, סילוקם של כמעט כל הגורמים הציבוריים הסוריים, הפכו את סוריה למעשה לפרובינציה של מצרים. לאחר שנתיים של איחוד, נשאר השלטון הנאצרי ללא בסיס עממי רחב בסוריה.

ישראל הוסיפה להיות מטרה להתנצחות הערבים, ושליטי ערב ובמיוחד שליטי ק"ע, המשיכו להציג את ישראל כאויב העולם הערבי, ככלי שרת בידי האימפריאליזם המערבי במזרח התיכון, באסיה ובאפריקה.

המאבק המדיני והמילולי של ק"ע נגד מדינת ישראל החרף השנה בכל החזיתות כשהנימה ה"אנטי יהודית" גוברת. נאצר החרף את נימת אימוני ודיבר בגלוי על רצונו לחסל את ישראל. המאבק הק"ע מי

נגד ישראל מצא את ביטויו בהרחבת ההסגר הימי בסואץ ובחרם הכלכלי, בפעילות נגד השתתפות ישראל בארגונים אזוריים ובגופים כלכליים בירלאומיים, בהחזרה נגד קשרי ישראל עם ארצות אפריקה ואסיה, ובנסיגות לחבל בתוכניות פיתוח ישראליות ובעיקר בתוכנית מי הירדן.

הכרות השאח הפרסי כי ההכרה דהיפקטו של ארצו בישראל 1950 שרירה וקיימת, שימשה עילה להתקפה הריפה ביותר מצד נאצר על השאח הפרסי, שהביאה לניתוק היחסים בין שתי המדינות. ק"ע הפעילה את כל מאמציה להביא את שאר ארצות ערב להצטרף לעמדתה, אך מאמצים אלה לא נשאו פרי וארצות ערב האחרות נמנעו מניתוק יחסיהן עם פרס. בעית א"י ושאלת הכרת פרס בישראל וכן הפעילות המדינית וההעמולתית בקשר עם ישראל שימשו אמצעי להתנצחות בין ערבית, ובמיוחד לנסיונות נאצר להשתלט על שאר ארצות ערב ע"י העמדת עצמו כאביר הערביות והלוחם היהודי למען החזרת א"י השדודה לבעליה הערבים.

יחסי ישראל-אתיופיה הוסיפו להתהדק. בחודש מארס השנה הגיע לירושלים קונסול כללי אתיופי בדרגה אישית של ציר. באפריל ביקרו בישראל נכבדים אתיופיים וביניהם דודן קיסר אתיופיה ושר ההגנה של ממשלת אתיופיה.

חברות ישראליות עוסקות באתיופיה בשטחי בנייה וקידוחי מים הרחיבו את פעולותיהן. הסחר בין שתי המדינות גדל ואניות ישראליות פקדו נמלים אתיופיים בתכיפות גדולה יותר, גם בשטחי החינוך והתרבות התהדקו היחסים. סטודנטים אתיופיים לומדים באוניברסיטה בירושלים, ובאדיס אבבה מנהל קולג' טכני ע"י ישראלים.

המוצב בגבולות ישראל

במשך השנה האחרונה שרר שקט יחסי לאורך גבולות ישראל. המאבק רוכז להבטחת המשך התקין של פעולות הפיתוח בגבולות. תקרית רצינית ארעה בתקרף פה זו כשניסו סורים להשתלט על שטחים שבין משק בית-קציר ותאופיק התחתית באזור המפורז בשטח ישראל. נסיונות אלה, והתבצרות הצבא הסורי בתאופיק התחתית, הביאו לפעולת הטיהור של צה"ל ולסירוק המוצב הסורי הגלתי חוקי מהאזור המפורז (ראה סוריה).

בפברואר השנה הביא נאצר את המתיחות לשיאה ברכוז בהציג האי סיני ככוד צבאי גדול של רגלים ושרי יון ערוך להתקפה. בד כוח עם ריכוז זה והוגברו הריכוזים הצבאיים בצפון וכל הצבא הסורי נערך על גבול ישראל. ריכוזי הכוחות לוו במסע של אימונים ואזהרות לישראל מפי שליט ק"ע. משרד החוץ ערך פעולת הסברה נמרצת בין נציגי ארצות רבות, וב"עיקר אצל המדינות חברות מועצת המזרח, והעמידם על חומרת המצב ועל סכנה של התלקחות בעקבות הריכוזים. דלדול כוחות ק"ע החל בראשית מארס.

מצרים

חיל האו"ם מוסיף להיות מוצב לאורך גבול רצועת

להסכם. כן קוימו מספר ישיבות הירום של הוועדה תוך שיתוף פעולה משביע רצון. המצב לאורך גבולנו עם ירדן רגע ופחתה הפעילות האלימה. המצב התקין לאורך הגבול איפשר דיון ענייני במסגרת הוועדה. כאשר נידונה בישיבות הוועדה תלונת ירדן על מעבר בידואים משבט העזומה מישראל, הסכימה ישראל, כאות רצון טוב, לקבל את הבידואים למרות שלא הוכח שהיו אי-פעם תושבי ישראל או גרו בה.

ישראל הוסיפה לתבוע את ביצוע סעיף 8 בהסכם שביתת הנשק אשר, בין השאר, מקנה לישראל את הזכות לגישה חופשית להר הצופים ולמקומות הקודר שים, אך לא חלה התקדמות לקראת ביצוע הסעיף.

לבנון

במשך כל השנה שרר שקט לאורך גבולנו עם לבנון. ישיבות ועדת שביתת הנשק הישראלית-לבנונית התקיימו כתיקונן. תקריטי שאירעו לאורך הגבול נידונו בישיבות מליאת הוועדה, וועדת משנה.

ישראל במשפחת העמים

ארצות הברית

גם בשנה החולפת התפתחו יחסי ישראל-ארצות הברית בדרך המסורתית של ידידות, הבנה, שיתוף-פעולה, וסיוע, בה התנהלו מאז קום המדינה. המאורע הבולט בתקופה זו היה ביקורו של ראש הממשלה בארצות הברית במארס 1960 לרגל קבלת תואר דוקטור כבוד מטעם מכללת ברנדייס. בעקבות מאורע הגיגי זה קיים ראש הממשלה פגישות בווינגטון עם נשיא ארצות הברית, סגנו וחברי ממשלתו, עם שר החוץ ועוזרו הבכירים, עם ועדת החוץ של הסנט, חברי קונגרס, אישי ציבור, מנהיגי פועלים וראשי הקהילה היהודית. בשיחות אלו ניתנה לראש הממשלה האפשרות לגולל בהרחבה את השקפותיה של ממשלת ישראל על הבניות המרכזיות המטרידות את העולם, על בעיות האיזור, ולהביא בפניהם את הצרכים המוחשיים של מדינת ישראל בשעה זו. שיחות אלו הצטיינו בגילוי לב ובידידות ואין ספק שביקור זה תרם רבות להבנת ענייני ישראל בצמרת ארצות הברית. גם שרת החוץ ביקרה בשנה החולפת בארצות הברית פעמיים ובכל אחד מביקוריה נפגשה עם ראשי מחלקת המדינה. הביקור השני אירע לאחר ביקורו של ראש הממשלה ונתן אפשרות למעקב מעשי אחר ענייני גים שראש הממשלה העלה אותם בביקורו.

נוסף על ביקורו ראש הממשלה ושרת החוץ ביקרו שם גם שרים אחרים ובמיוחד שר האוצר אשר טיפל בעניינים כלכליים, וכן נציגי מוסדות וארגונים ישראליים שונים. הילופי ביקורים אלה תרמו להידוק המגע בין ישראל לבין הציבור האמריקני ומנהיגיו בכלל ועם יהודי ארצות הברית בפרט. באותה התקופה ביקרו בישראל שר החקלאות האמריקני, יו"ר ועדת החוץ של הסנט, סנטורים וחברי בית הנבחרים, מושלי מדינות, פקידים בכירים, אנשי צבא ואישים בולטים משטחי חיים שונים.

עזה, הגבול הבינלאומי עם מצרים ובמפרץ שלמה, כשהוא מקיים סיורים ותצפיות, החיל לא הצליח למנוע כליל את ההסתננות. ההגבלות שהושלו על ידי המצרים על חיל האוו"ם כגון האיסור על היילוי לפתוח באש על מסתננים לעצור ולהענישם, נשארו בתוקף. לא חל שינוי בעמדת ישראל לגבי הסכם שביתת הנשק עם מצרים. כל עוד מוסיפה מצרים להפר את ההסכם ולתבוע לעצמה זכות לחימה, נמנעת ישראל האפשרות להשתתף בעבודת ועדת שביתת הנשק הישראלית-מצרית.

סוריה

בתחילת השנה חלה ארבעה לאורך גבול ישראל-סוריה, הפעילות הסורית האלימה פסקה, ישראל המשיכה בפעולות הפיתוח לאורך גבול זה תוך מגע עם משקיפי האו"ם.

עם תחילת עונת הדייג בכנרת חלה הרעה בולטת במצב. כבעבר החלו הסורים להתנכל לדייג הישראלי בכנרת, הפעם על ידי חבלה ברשתות הדייגים וקררי עתן. מנגנון משקיפי או"ם העמד על החומרה בה רואה ישראל את ההתפתחויות בכנרת. ואכן מסרו אנשי או"ם כי קיבלו את הבטחת שלטונות סוריה שמועצי החבלה ברשתות ייפסקו והשקט חזר לקדמותו. בסוף 1959 ניסו הסורים לשנות את הסטטוס קוו באיזור המפורז ליד בית-קציר, פעולות הסורים לוו בפתיחת אש והסבה באיבודת נפוש. פניות חוזרות וגשונות למטה או"ם להשפיע על הסורים להימנע מנסיונם לקבוע עובדות מוגמרות ככזה לא נשאו פרי. בגבור התקופות הסורית סוריה, על ידי כוחות צה"ל 31.1.60 חירבת תאופיק — מוצב צבאי לא-חוקי שהוקם על הצבא הסורי במפורז בניגוד להסכם שבי"ת הנשק. יחידת צה"ל השתלטה על המוצב ופוצצה את ביצוריו. לאחר פולת צה"ל חוזר והשקט ששרר מעשי ההדירה הסורים באותו איזור ותאופיק לא חודשו לאורך הגבול הסורי הושב על כנו. בישיבת ועדת שביתת הנשק, אשר לקראת לפי תלונה סורית, לא יכולה היתה ישראל להשתתף היות והיור"ר החליט בסדר היום את המפורזים, אשר לסורים אין כל זכות התערבות בהם. בהיעדר נציגי ישראל נתקבלה החלטת גינוי. ההתנכלות הסורית למפורז באיזור תאופיק היוותה חוליה נוספת במדיניותה המוצהרת של ק"ע"ם המכוונת להפקיע את האזור המפורז מריבונותה של ישראל. כזכור, נאלץ הצבא הסורי, בתוקף הסכם שביתת הנשק, לסתת חזרה מעבר לגבול הבינלאומי ולפנות את השטחים שיתוכס פלש במלחמת העצמאות. חלק מהשטחים שטחים המפונים הפכו לאזורים מפורזים לפי ההסכם. בהתעלמות מהוראות שביתת הנשק מנסה סוריה מפעם לפעם להשתלט על שטחים במפורז ולהפריע לעבודות פיתוח באזורים אלה.

ארבע תצפיות או"ם שהוקמו לאורך הגבול הבינלאומי בין ישראל לסוריה, מוסיפות להתקיים. בתצפיות נמצאים קציני או"ם וקציני קשר של צה"ל.

ירדן

ועדת שביתת הנשק הישראלית-ירדנית פעלה כסדרה ובעיות הגבול נדונו בוועדת משנה שהגיעה בדרך כלל

יחסה המהותי של ממשלת ארה"ב מוסיף להיות מבוסס על התדעויה ההנחיתתית שבימינו עברו לפיהן קיום ישראל ושגשוגה הינם חלק אינטגרלי של מדיניות החוץ האמריקנית. ממשלת ארצות הברית מברכת על מאמציה של ישראל לבצר את מעמדה המדיני ואת עתידה הכלכלי, ומוכנה, בכל השטחים הללו, להושיט לה עזרה ממשית. ארצות הברית תומכת בשלמותן ועצמאותן של כל מדינות המזרח התיכון לרבות ישראל, והתנגדת באופן פעיל לכל פעולה מדינית או צבאית העלולה להפריע לשקט היחסי באזור ולהגביר את המתח בסכסוך הישראלי-ערבי.

מאידך, אין להתעלם מן העובדה שלארצות הברית אינן מודעות מדינית בעולם הערבי, בעיקר במסגרת המאבק העולמי הנוטש בין שני הגושים, וכתוצאה מכך קיימת נטייה ברורה במישל האמריקני להצניע אספקטים מסוימים של היחסים עם ישראל כדי ליצור — כפי שהם סבורים — אפשרויות טובות יותר של קידום היחסים עם העולם הערבי. מובן מאליו שאספקטים אלה של מדיניות ארצות הברית ויחסייה עם ישראל מהווים נושא למגע דיפלומטי תמידי ואף לויכוח כאשר אין שתי הממשלות רואות את הדברים עין בעין.

היינו עדים השנה להתעוררות בדת הקהל האמריקני לגבי כמה אספקטים של האיבה הערבית נגד ישראל כגון התחרות החרם הכלכלי, הסגר תעלת סואץ וכו'. התעוררות זו השתקפה בדיני הקונגרס, בהצהרות של מדינאים, במאמרי עיתונות אזהדים ובתגובה מרצת כאשר אורחים אמריקניים נפגשו כתוצאה מפעולות החרם, תצוין כאן במיוחד, החלטת דגלס'קייטונג בסנט שזכרה, "הצהרת מדיניות" נגד סח הווק הסיוע ההדדי, ההצהרה קובעת כי מדיניות המקבלות סיוע אמריקני והמנהלות מלחמה כלכלית נגד מדינות אחרות מקבלי הסיוע, נהוגות בניגוד למטרות החוק ומסכנות את שלום העולם. ההצהרה קוראת לנשיא לפעול ברוח זו בעת ביצוע חוקי הסיוע.

כרקע להחלטה זו שמשו עצירת האניות, איננה טובה" והאספקט "יאה" בתעלת סואץ, הויכוח על מתן מילווה של הבנק העולמי לפיתוח התעלה וגילוי הור" אות פנימיות לפיהן נכנעו לתקנות החרם מפעילי אניות הצי האמריקני ואניות המובילות עודפים הק לאיים. התנגדות החרם וההסגר הערבי מצאה את ביטויה גם בשביתת עובדי נמל ניוירוק (ימאים וסו"ר רים) שסירבו לפרוק את המטען מעל האניה המצרית "קליאופטרה" כהפגנה נגד הפגיעה והנוק לימאים אמריקאים כתוצאה מהפעלת החרם ומניעת המעבר בתעלת סואץ מאניות הסוחרות עם ישראל. אם כי הייתה ניכרת הסכנות מסוימת מצד הממשל מלחירתם למאבק מדיני בתמיכה לזכויותינו, הרי, לגופם של העניינים לא היו חילוקי דעות בדבר אי-החוקיותם של החרם הערבי ושל ההסגר בתעלת סואץ.

הצרת מדיניות אוהדות ניתנו על ידי המועמדים לנשיאות בארצות הברית. הצהרות אלו מדברות נגד מעשי הפליה וחרם, קוראות להסדר מוסכם וצודק של הסכסוך הישראלי-ערבי ומדגישות העניין האמריקני בעצמאותה ושלמותה של ישראל. מטרות אלו הן

הקפו גם בסעיפים מסוימים של מצעי הבחירות של שתי המפלגות.

כאמור, התעניינותה ותמיכתה המסורתית של ארצות הברית בפיתוחה של ישראל להתקדמותה הכלכלית באה לידי ביטוי בסיוע כלכלי במסגרות הסיוע השר (סיוע מיוחד, עודפים הקלאיים, סיוע טכני, מילווה של "קרן מילווה לפיתוח" ושל הבנק ליצוא ויבוא, תרומות ארגונים הומניטריים כגון "קיר" וכו"ב), סיוע זה הסתכם בשנת הכספים 1960 בסכום של כ-54 מיליון דולר (מילווה ומענקים). בעת הדיונים על הסיוע לישראל ציינו פקידים אמריקניים והברי גונגרוס במיוחד, את כושרה של ישראל לסייע לעצמה ולנצל בצורה יעילה את הסיוע שהוענק לה. רושם ניכר עשתה גם פעילותה של ישראל במדינות החדר שות באפריקה ובאסיה.

אמריקה הלטינית

במשך השנה החולפת הסיפו להתהדק יחסי ישראל עם מדינות אמריקה הלטינית.

בתקופה זו ביקרו בישראל הגנרל פדרו אראמבורו, לשעבר נשיאה הזמני של ארגון סינה, חברי פר למנט ארגנטינאים, ביניהם מר בנימין גומן, ממלא מקום יו"ר בית הנבחרים, וכן משלחת נשים מארגנטינה שמטרתה היתה ללמוד את הישגי ישראל בתחום קיר דום האשה. במאי 1960 השתתפה משלחת ישראל ברא שות השר אבא אבן בחגיגות היובל ה-150 לעצמאות ארגנטינה בבואנוס איירס. כן נהגן לרגל יובל זה רהוב בירושלים על שגנרל סן מרטין, גיבורה הלאר מי של ארגנטינה, לכינת אייכמן והבאתו לישראל משטח ארגנטינה במאי 1960. אשר בעקבותיהן הותרו שגריר ארגנטינה מישראל ושגריר ישראל בארגנטינה הוכרז כאישיות לא רצויה, העיבו זמנית על יחסי הידידות המסורתיים בין שתי המדינות; אך עם פרוטום הודעה משותפת של שתי הממשלות באוגוסט 1960 על היסול הפרשה, חודשו יחסי הידידות ביניהן. יחסינו הטובים עם פרגוואי מצאו ביטוי בהנחת יער על שם "גיבורי פרגוואי" בהיי יהודה.

קשרינו עם אורוגוואי היו לבביים ביותר. כאות הוקרה לאורוגוואי על גילויי הידידות שהפגינה כלפי ישראל באן ומתמלך ניתן השם "אורוגוואי" להרוב בירושלים. בין האורחים מאורוגוואי בשנה האחרונה לציוני קבוצת חברי בית הנבחרים האורוגוואי, ברא שות ד"ר פרנסיסקו רודריגו קמוסו, יו"ר הבית; מר דיאל פרנסיסקו קרספו, מראשי המדינאים האורוגוואים; מר הרמן דאליה, מראשי המפלגה הסוציאליסטית במדינה זו; ומשלחת הקלאים בת 23 חבר, אשר באה ללמוד מנסיונה של ישראל בתחומי החקלאות השונים.

יחסינו התקיימו עם בוליביה השתקפו בהעלאת דרגת ייצוגנו במדינה זו מצירות לשגרירות.

רבים הם האישים מונצואלה שביקרו בישראל בשנה האחרונה. ביניהם ד"ר אדגר סנבריה, לשעבר נשיאה הזמני של ונצואלה; מר ויקטור הימנס לגרינו, שר החקלאות של ונצואלה; ומר גונולס נברו, ראש האיגודים הפקעניים בוונצואלה. שרוב של סימון

צירי כל המפלגות. ראש הממשלה, אשר ביקר באנגליה בסוף חודש מארס, זכה לקבלת פנים נאה ביותר, להיבנה ולגילוי לב בשיחותיו עם ראש ממשלת בריטניה ועם מנהיגיה.

בריטניה הודהה בהזדמנויות שונות עם העמדה הישראלית, התובעת מעבר הפשי לספינות ישראליות בחעלת סואץ, ועמדה זו באה מחדש לביטוי בנאום שנשא מיניסטר החוץ הבריטי, מר סלון ליויד, בשעת הויכוח הכללי בעצרת א"ם בסתיו 1959.

כבשנים קודמות ביקרו בישראל גם השנה חברי פרלמנט בריטיים, מכל המפלגות, אנשי ציבור וכן קבוצות ומשלחות של יהודי בריטניה.

ב-4 ביולי ביקרה באנגליה לפי הזמנת שני בתי הפרלמנט הבריטי, משלחת פרלמנטרית של ישראל בת שבעה חברים, בראשותו של חבר הכנסת יוסף אלמוגי. המשלחת נתקבלה על ידי המארחים בלבביות כנה. תשומת לב המארחים איפשרה למשלחת הישראלית לעמוד תוך תקופת שני ימים בלבד על הישגי אנגליה בשטחים שונים, כולל הבעיה של העברת תעשיות ממרכזים צפופים לערים חדשות.

לפי הזמנת יושב ראש הכנסת ייערך באביב של 1961 ביקור גומלין של חברי הפרלמנט הבריטי בישראל.

ב-26 ביולי התקיים בירושלים טקס החלפת האיי שורים של ממשלת ישראל וממשלת בריטניה להסכם ההסגרה בין שתי המדינות, שנחתם בלונדון ב-4 באפריל 1960. ההסכם ייכנס לתוקפו ב-26 באוקטובר 1960.

המסחר בין שתי המדינות הורחב, היצוא היבוא והטיפול לגדול והיקפם הצפוי יעלה מעל ל-15 מיליון ליש"ט בכל כיוון. הסכם התעופה עם בריטניה מ-1950 תוקן, הטיסות של ב.י.א.י.ס. החדשו, והוענקו הקלות הדדיות לתועלתן של אל-על וב.י.א.א.י.ס. כמו כן הוקמה חברה בריטית שמטרתה להשקיע הון בריטי בישראל.

ק פ ר י ס י ן

ב-16 באוגוסט זכתה קפריסין בעצמאות לאומית. באר תו תאריך הכירה ממשלת ישראל ברפובליקה החדשה, וקשרה קשרים דיפלומטיים עמה. היחסים הידידותיים בין העם הישראלי לבין העם הקפריסאי גברו בשנים האחרונות. בשנה שחלפה הודקו יחסים אלה על-ידי תיירות ישראלית לאי בממ"ד עם ניכרים וביקורים בישראל של ראשי ערים, בלתי מידי בתי הספר, מורים וראשי החינוך היסודי הקפריסאי. ישראל קיבלה להשתלמות מספר משתלמים קפריסאים בשטחי הדיג, שיכון ומוסיקה. נציגי ריפון השתתפו בסמפוזיונים ובסמינרים שנערכו בישראל.

במידן, הופיעו בקפריסין התזמורת הישראלית, נערכו ביקורי גומלין של תלמידים ישראלים ומשלחנות ספורטביות באי, הוקמו לשכות מסחר ישראל-קפריסין בשתי הארצות, ונציגי הלשכה הקפריסאית ביקרו בישראל בהחלפת חודש אוגוסט. משלחת גומלין תצא בקרוב. ישראל תשתתף ביריד המסחר

בוליבר, גיבורה הלאומי של ונצואלה, נחנך בירושלים לרגל יובל ה-150 לעצמאות מדינה זו. כן ראוי לציין כי ונצואלה החליטה סופית לקיים את נציגותה בירושלים.

בתחילת 1960 הוחלט על הקמת שגרירות ישראל בקולומביה ובאוגוסט מונה ד"ר ולטר אבלס כשגרירה הראשון של ישראל בבוגוטה.

כזית: ייצוגנו שגרינו עם מדינות אמריקה המרי בניקרגואה ובקוסטה ריקה הועלה מדרגת צירות לשגרירות. מר י. נ. שי הגיש את כתב האמנתו כשגריר הושב ראשון של ישראל בגואטמלה וכן הואמן כשגריר בשאר מדינות אלו. מר ארמנדו סול הגיש את כתב האמנתו כציריה הראשון של אל-סלבדור בישראל, ומר אדולפו אריאס אספינוסה הואמן כציריה הראשון של פנמה בישראל. בין המבקרים בישראל מאמריקה המרכזית יזכרו ד"ר מיגל מורנו ז'נוירו, שי החוץ של פנמה; מר אמילקר טריבלדוס, שר החקלאות של פנמה; ומר לואיס אלברט מונטה, חבר בית הנבחרים ומדינאי מקוסטה ריקה.

ביטויים לקשרינו הידידותיים עם אל-סלבדור ניתנו ע"י נטיעת יער בהרי יהודה על שם "אל-סלבדור" וקריאת בית ספר במדינה זו על שם "ישראל". אל סלבדור, פנמה וגואטמלה העניקו עיטורי כבוד לשרת החוץ כאות הוקרה לפעולותיה למען הידידות עם מדינות אלה.

יחסינו הלבביים עם מקסיקו השתקפו בביקור משלחת פרלמנטרית מקסיקנית בישראל ובהשתתפות משלחת ישראל בראשות השר לוי אשכול בחגיגות היובל ה-150 לעצמאות מקסיקו בספטמבר 1960. מר חורחה דאלס סגורה מונה שגרירה הראשון של מקסיקו בישראל לאחר העלת הייצוג ההדדי בין שתי המדינות ביצירתו לשגרירות.

ייצוגנו בהאיטי הועלה אף הוא לדרגת שגריר רות, ומר מ. שניאורסון, שגריר ישראל במקסיקו, הואמן כשגריר ראשון של ישראל בהאיטי.

בדצמבר 1959 הוקמה צירות בקובה וביולי 1960 מונה מר יהונתן פראטו כציר-הושב ראשון של ישראל במדינה זו.

יחסו ישראל-ברזיל המשיכו להיות ידידותיים וישראל שגררה תרופות לנפגעי השטפונות בארץ זו. מספר סופרים ועיתונאים מצ'ילי ביקרו בישראל והביעו התרשמותם החיובית בכתבותיהם. ישראל שגררה תרופות לנפגעי רעידת האדמה בצ'ילי, והשתתפה בפעולות השיקום.

חבר העמים הבריטי

בריטניה

החבנה ההדדית והידידות הקיימות והמעמיקות בין בריטניה וישראל מבוססות במיוחד על המגמה המשותפת לשתי המדינות לקיום עצמאותן של כל המדינות באזור המזרח התיכון, גם בשנה החולפת הנתנה בישראל מאהרה ציבורית רחבה בבריטניה שבאה לידי ביטוי בדיונים שונים בפרלמנט הבריטי ובנאומים של

שייערך בניקוסיה החל מ-23 בספטמבר עד 17 באוקטובר. יחסי המסחר בין שתי המדינות מתפתחים בצורה משביעה רצון ומספר חברות ישראליות פועלות באי בהיפוש מינרלים, בשיתוף פעולה הדוק עם גורמים קפריסיים.

באוגוסט 1959 הועלתה הקונסוליה של ישראל בניקוסיה. שהוקמה ב-1950, לדרגת קונסוליה כללית ועם הכרות עצמאית של קפריסין. הפכה נציגות זו לשגרירות.

קנדה

יחסי הידידות המסורתיים בין קנדה וישראל נמשכו גם בשנה החולפת. בבובמבר 1959 ביקרה בישראל, זו הפעם הראשונה, משלחת פרלמנטרית קנדית בראשותו של יו"ר בית הנבחרים, מר מיצ'ר. בויכוח על מדיניות החוץ, בפטרלמנט הקנדי, שהתקיים בפברואר ש.ז., ציין שר החוץ הקנדי, כי כיום אין לישראל ידיד מעולה יותר מאשר ארצו.

שגרירות קנדה בישראל הורחבה בשנה החולפת על ידי מינויו של נספח צבאי.

בתקופה הגדונה ביקרו בארץ בין היתר, ראש ממשלת סקצ'ואן, תת-שר ההגנה הקנדי ונשיא קונגרס העבודה הקנדי. כן ביקרו בארץ משלחות יהודים רבות.

ה"וולד יוניברסיטי סרביס" של קנדה, המקיים כל קיץ סמינר בין-לאומי במדינה אחרת, קיים השנה, זו הפעם הראשונה, סמינר בארץ. הקבוצה הקנדית אשר מנתה 36 סטודנטים ופרופסורים התדענינה ביותר בענשה בארץ והתרשמה מביקור הלימודים, אשר ארך כ-6 שבועות.

אוסטרליה וניו-זילנד

יחסי הידידותיים המסורתיים הקיימים בין ישראל לבין אוסטרליה וניו-זילנד, באו לידי ביטוי, בין השאר, בעצרת א"ם האחרונה, בה התבטאו נציגי שתי המדינות בצורה חד-משמעית בזכות חופש השיט של ישראל בתעלת סואץ.

דרום אפריקה

יחסים תקינים קיימים גם בין ישראל ודרום-אפריקה. ב-1959 נחתם בין שתי הארצות הסכם הסגרה. בעקבות הצטרפותנו להסכם גאטס, קיימים סיכויים להגברת קשרי המסחר בין שתי המדינות וליצוא יש-אל מוגבר לדרום אפריקה.

שרת החוץ הביעה בכנסת את צערה הרב על ההתרחשויות הטראגיות בדרום אפריקה, וחזרה על התנגדותה הנמרצת של ממשלת ישראל לכל הפליה גזעית בכל מקום. עמדה זו, ציינה שרת החוץ, באה לידי ביטוי בכל הזדמנות שבעיה זו נתעוררה בא"ם. שרת החוץ הביעה את תקוות ממשלת ישראל כי ימצא בקרוב פתרון צודק לבעיה טראגית זו.

אירופה המערבית

מאז ומתמיד שקדה ישראל על העמדת קשריה עם מדינות אירופה המערבית על בסיס של הבנה, ידידות

דות ושיתוף פעולה. גם השנה היינו עדים להמשך תהליך ההתארגנות האירופית ונוכח קשרינו ההדד קים בשטחי הכלכלה, המדע והתרבות עם הארצות הנוגעות בדבר, גוברים מאמציו להבטחת קשרינו עם הגופים החדשים המוקמים בהן.

הביטוי המרכזי ביריעת הקשרים עם אירופה המערבית היה ביקורו הרשמי של ראש הממשלה בחודש יוני בצרפת, בלגיה והולנד. ההד הרחב לו וזה הביקור היווה ביטוי נאמן ליחסי הידידות הקיימים והרומה חשובה להעמקתם הנוספת.

צרפת התמידה בערנותה לבטחונה של מדינת ישראל והוסיפה להתעניין באורה פעיל בפיתוחה ושגשוגה. אהדת ישראל לידידתה הגדולה הרהיבה ענפים והעמיקה שרשים. בשנה זו נחתם הסכם התרבותי הראשון בין ישראל וצרפת והודש והורחב הסכם המסחרי. הסכמים אלה מרחיבים את היקף שיתוף הפעולה הפורה הקיים כבר בשטחים אחרים ופותחים אפשרויות חדשות לקידום נוסף של יחסי התרבות והכלכלה בין שתי המדינות.

ביחסיה עם איטליה משתדלת ישראל לפעול כשהאופיה לסולידריות היסטיכונית בין שני העמים הדמוקרטים נגד עיניה. בזמן האחרון הסתעפו היחסים הכלכליים עם איטליה ואילו קשרי התרבות בין שתי המדינות, הנמצאים כבר בשלב מתקדם, מראים סימני התפתחות נוספת בשנה הזכורה. כבעבר כן גם השנה זכתה האהדה לישראל בקרב העם האיטלקי לביטוי נאמן בעתונות האיטלקית. ההיכרות ההדדית התעמקה בעזרת סדרת ביקורי אישים בשתי הארצות.

קשרינו עם ארצות הבלווקס עמדו השנה בסימן ביקורו של ראש הממשלה בהולנד ובבלגיה. היחסים הלבביים שבין ישראל והולנד באו לידי ביטוי בשטח המדיני, הכלכלי והתרבותי ובביקורו של ראש ממשלת הולנד לשעבר, ד"ר דוייס, בארץ. קשרינו עם בלגיה הורחבו כתוצאה ממגעים אישיים רבים ואילו קשרינו הכלכליים הורחבו כתוצאה מביקור המשלחת הכלכלית הבלגית בארץ ומהסכם האשראי שנחתם השנה בין האוצר וקבוצת בנקים בלגיים.

יחסי ישראל עם ארצות סקנדינביה המשיכו להתפתח. השנה הועלתה נציגותנו בנורבגיה לדרג שגרירות ומר ראובן ברקש נתמנה שגריר-תושב באוסלו.

מר יהודה גולן נתמנה לציר תושב ראשון בגול-סינקי. שר החוץ של איסלנד, מר גודמנדור הול-מינסון, בליות המנהל הכללי של משרדו, ערך ביקור רשמי בישראל באוגוסט השנה. הסכם השילומים בין גרמניה המערבית לבין ישראל בוצע גם בשנה התשיעית של תחולתו כשורה.

יחסי הבנה שררו גם במשך השנה הנסקרת בין ישראל ואוסטריה. עם זאת טרם מצאו פתרון צודק התביעות לפיצויים של קרבנות הנאצים, יוצאי אוסטריה.

יחסי ישראל שווייץ הוסיפו להתפתח כראוי בשנה הנסקרת בכל השטחים.